

Beleidsnota

VOOR- EN VROEGSCHOOELSE EDUCATIE (VVE)

Afdeling
Ontwikkeling
juni 2020

Bladel,
Z200002117

2020-2023

Gemeente Bladel

SAMENVATTING

VISIE

Er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor alle kinderen in de gemeente Bladel, zodat zij een goede basis meekrijgen voor de basisschool en hun verdere schoolloopbaan

HOOFDDOEL

Peuters met een geconstateerde onderwijsachterstand of met een (verhoogd) risico daarop, worden op een effectieve wijze bereikt en ondersteund en zodoende beter voorbereid op de basisschool

SUBDOELEN

1. Zoveel mogelijk kinderen die het risico lopen om minder goed te presteren in het onderwijs, profiteren van voorschoolse educatie (ve)
2. Het bereik van (doelgroep)peuters wordt vergroot
3. Een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie voor (doelgroep)peuters in de gemeente Bladel
4. De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit
5. Ouderbetrokkenheid wordt vergroot
6. De gemeente voert goede regie op voor - en vroegschoolse educatie
7. Er is een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie

PRESTATIES

1. We bepalen met het veld wie tot de vve-doelgroep behoren en stellen deze definitie zo nodig bij
2. Middels de jaarlijkse monitorgegevens zetten we gericht in op toeleidingsactiviteiten van peuters naar het aanbod vve
3. We behouden aanbod van ve in alle kernen, die van goede kwaliteit is
4. We ontwikkelen een kwaliteitskader voorschoolse educatie met daarin (aanvullende) kwaliteitseisen en resultaatafspraken
5. We stimuleren ouders om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te ondernemen en organiseren kennisdelen en uitwisseling over ouderbetrokkenheid tussen uitvoerende partijen
6. We formuleren helder vve-beleid met duidelijke ambities en doelen voor vve op bestuurlijk - en uitvoeringsniveau
7. We gaan de dialoog aan met kinderopvang en basisonderwijs om de organisatie van de doorgaande lijn verder te versterken

1. Inleiding

Het doel van voor- en vroegschoolse educatie beleid is om kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar met een mogelijke (taal)achterstand (ook wel doelgroepkinderen genoemd), beter voor te bereiden op de basisschool en er voor te zorgen dat kleuters zonder achterstand naar groep 3 kunnen gaan^[1].

Op basis van de wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (wet OKE) dient een dekkend aanbod van voor- en vroegschoolse voorzieningen tot stand te worden gebracht^[2]. Gemeenten hebben de taak de regie op zich te nemen en met basisscholen en kinderopvang tot een gezamenlijke visie te komen voor de toekomst van de lokale voorschoolse voorzieningen. De gemeente is hierbij verantwoordelijk voor voorschoolse educatie (kinderopvang) en het basisonderwijs is verantwoordelijk voor de vroegschoolse periode (groep 1 en 2)^[1].

Aanleiding voor dit beleidskader is het rijksbeleid wat per 1 januari 2019 van kracht is waarin onder andere is opgenomen dat:

- De rijksoverheid investeert in de uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie (VE) voor doelgroepkinderen van 10 naar 16 uur per week.
- De rijksoverheid een nieuwe verdeelsystematiek hanteert voor het budget om vve aan te bieden.

Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor het gemeentelijke budget en de taken die de gemeente hiervoor uitvoert. Deze nota geeft dan ook de komende jaren richting binnen vve.

1.1 Leeswijzer

De voorliggende nota is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2: Voorbereiding (met een toelichting hoe dit beleidskader tot stand is gekomen)

Hoofdstuk 3: Ontwikkelingen (inclusief wettelijke kaders en de huidige stand van zaken)

Hoofdstuk 4: Voor- en vroegschoolse educatie gemeente Bladel

Hoofdstuk 5: Financieel kader

Hoofdstuk 6: Monitoring

Literatuur

Bijlagen

¹ Referenties in de lopende tekst zijn aangeduid met een cijfer. Bijvoorbeeld [1]. Deze zijn achter de eerste zin van de gebruikte referentie geplaatst.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Leeswijzer	3
2. Voorbereiding	5
2.1 Keuzenota vve gemeente Bladel	5
2.2 Betrokken partners.....	5
3. Ontwikkelingen	6
3.1 Landelijke ontwikkelingen	6
3.2 Lokale ontwikkelingen	7
4. Voor- en vroegschoolse educatie gemeente Bladel	9
4.1 Visie en doelstelling	9
4.2 Lokaal beleid	9
5. Financieel kader	12
5.1 Geldstromen en budgetten.....	12
5.2 Bestedingsplan.....	13
6. Monitoring	14
6.1 Evalueren, verbeteren en borgen kwaliteit.....	14
Literatuur	15
Bijlagen	16

2. Voorbereiding

Om te komen tot een nieuw beleidskader vve zijn verschillende voorbereidingen getroffen. Zo is een keuzenotitie opgesteld en zijn diverse gesprekken gevoerd met betrokken partners. In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten.

2.1 Keuzenota vve gemeente Bladel

De keuzenota is tot stand gekomen door een literatuurstudie, aangevuld met input vanuit de stuurgroep vve Bladel. De literatuurstudie is uitgevoerd met betrekking tot relevante ambtelijke en bestuurlijke documenten over de periode 2002–2019. Daarbij is ook gekeken naar bestaand beleid van het rijk, de provincie, de regio en de gemeente op het gebied van vve (zie ook hoofdstuk 3).

Op 6 februari 2020 is de keuzenota voor- en vroegschoolse educatie 2020-2023 door de raad vastgesteld met de volgende beleidskeuzes:

- a. De doelgroepdefinitie te verbreden en actualiseren;
- b. In te zetten op het vergroten van het bereik van (doelgroep)peuters;
- c. Behoud van een aanbod voorschoolse educatie in alle kernen, die van goede kwaliteit is;
- d. Een extra impuls te geven aan de kwaliteit van het aanbod voorschoolse educatie;
- e. In te zetten op het vergroten van ouderbetrokkenheid;
- f. Gemeentelijke regie op voor- en vroegschoolse educatie te versterken;
- g. In te zetten op de intensivering van de doorgaande lijn in de gemeente Bladel.

Het college van B&W heeft opdracht gekregen om deze beleidskeuzes uit te werken in het vve-beleid 2020-2023 gemeente Bladel.

2.2 Betrokken partners

Voor de verdere uitwerking van het vve-beleid is de stuurgroep vve Bladel betrokken. Deze stuurgroep bestaat uit een vertegenwoordiger vanuit het primair onderwijs, van alle kinderopvangorganisaties in de gemeente Bladel (dus ook zonder vve -aanbod), het consultatiebureau en de gemeente. Dit overleg vindt plaats op uitvoeringsniveau. Op bestuurlijk niveau zijn deze partijen betrokken middels het Lokale Educatieve Agenda (LEA)-overleg. Dit overleg is (opnieuw) in het leven geroepen na vaststelling van de keuzenota. Vanwege de coronacrisis is een eerste overleg uitgesteld maar zijn de leden van dit overleg digitaal benaderd om eventuele op- of aanmerkingen ten aanzien van de nota mee te geven.

Het gemeentelijke vve-beleid vloeit daarnaast mede voort uit het rijksoverheidsbeleid en andere (lokale) beleidsvelden, zoals het onderwijs- en jeugdbeleid. Bij het schrijven van het nieuwe vve-beleid is nadere afstemming gezocht met deze beleidsterreinen.

3. Ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er diverse ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op het vve-beleid van de gemeente Bladel. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen op landelijk en lokaal niveau. Voor de uitgebreidere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van de keuzenota vve gemeente Bladel.

3.1 Landelijke ontwikkelingen

3.1.1 Wettelijke ontwikkelingen

De wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (wet OKE) is op 1 augustus 2010 in werking getreden en heeft als doel de (taal)ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en de kwaliteit van peuterspeelzalen te verbeteren^[2]. Met deze wet hebben gemeenten en scholen nieuwe verantwoordelijkheden gekregen met betrekking tot het bestrijden van onderwijsachterstanden. Het is geen aparte wet, maar een verzamelnaam voor drie wetswijzigingen: de Wet Kinderopvang (WKO), de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) en de Wet op het Primair Onderwijs (WPO).

Nevendoel van de wet OKE was het harmoniseren van de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. In lijn met dit doel is op 1 januari 2018 de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden². Hiermee is het onderscheid tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven verdwenen. Om een kwaliteitsverhoging binnen de kinderopvang te realiseren is daarnaast de Wet Innovatie en Kwaliteit (Wet IKK) op 1 januari 2018 ingevoerd.

Deze wetten vormen samen met het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie, het wettelijke kader voor het gemeentelijke vve-beleid. Onderstaande afbeelding geeft dit schematisch weer.

3.1.2 Taken en verantwoordelijkheden

Bij het bestrijden van onderwijsachterstanden spelen verschillende partijen een rol. De belangrijkste spelers zijn de landelijke en lokale overheid, de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen. De landelijke overheid geeft hiervoor de wettelijke kaders aan en stelt middelen beschikbaar om uitvoering te geven aan het onderwijsachterstandenbeleid door gemeenten en onderwijsorganisaties.

In bijlage 1 staan de wettelijke verplichtingen van de verschillende partijen kort op een rij.

² Formeel spreken we vanaf de harmonisatie alleen nog van kinderopvang^[5]. Het van oudsher bestaande peuterspeelzaalwerk wordt daarnaast ook nog aangeduid met de term 'peuteropvang'. Deze vorm van kinderopvang kenmerkt zich met name door een aanbod van kortere dagen/dagdelen, en doorgaans vanaf 2 jaar.

3.1.2 Beleidsontwikkelingen

Vanaf 2019 is een nieuwe beleidsperiode ingegaan van het landelijke onderwijs-achterstandenbeleid. Onderdeel hiervan zijn nieuwe kaders voor de verdeling en de bestemming van onderwijsachterstandsmiddelen.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn^[4]:

- Nieuwe criteria verdeling budget voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Zie ook hoofdstuk 6 Financieel kader.
- Urenuitbreiding voorschoolse educatie vanaf augustus 2020, van 10 naar 16 uur per week ofwel 960 uur in 1,5 jaar. Daar is extra budget voor beschikbaar. Het totale budget voor vve stijgt hiermee naar 486 miljoen euro per jaar.
- Kwaliteitsverbetering voorschoolse educatie door de inzet van pedagogische beleidsmedewerkers (op hbo werk- en denkniveau). Deze medewerker kan worden ingezet in de ve-groep, als coach of voor het pedagogisch beleid van de voorschoolse educatie. De inwerkingtreding is 1 januari 2022.

3.2 Lokale ontwikkelingen

3.2.1 Relevante (wettelijke) beleidskaders

- Keuzenota voor- en vroegschoolse educatie (vve) 2020-2023
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet kinderopvang gemeente Bladel 2019
- Beleidsregels gemeentelijk gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma Bladel 2018;

3.2.2 Situatieschets

Deze paragraaf geeft een samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot vve in de gemeente Bladel. Samen met de landelijke ontwikkelingen vormt dit de uitgangssituatie voor het deze nota.

Omvang aanbod

Met ingang van 1 augustus 2020³ zijn gemeenten verplicht om peuters die (een risico op) een onderwijsachterstand hebben meer uren voorschoolse educatie aan te bieden. Namelijk 960 uur per jaar. Dit betekent dat peuters met een vve-indicatie (ook wel doelgroepkinderen genoemd) straks 16 uur per week naar het peuterprogramma mogen. Nu is dat in de gemeente Bladel 11 uur.

De Kempengemeenten gaan ook peuters zonder indicatie meer uren bieden. Peuters zijn in Eersel, Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden straks 8 uur per week welkom. Nu is dat in de gemeente Bladel 5,5 uur per week. De gemeenten willen zo stimuleren dat de peuters samen blijven optrekken. Momenteel wordt dan ook in overleg met de Kempengemeenten en de aanbieder vve bezien hoe deze uitbreiding het beste kan worden vormgegeven.

Bezetting kleine kernen

De gemeente Bladel heeft een aanbod van vve in alle kernen. Dit is in lijn met de toekomstvisie 2030. Daarin is het volgende vastgelegd: "elk kern biedt basisonderwijs vanuit een brede schoolgedachte. Naast onderwijs is daar ruimte voor goede voor-, tussen-, en naschoolse opvang".

³ Het college heeft ingestemd met de uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie vanaf 1 januari 2021 in plaats van 1 augustus 2020. Vanwege de corona-crisis is de realisatie van de urenuitbreiding voor de aanbieder niet per 1 augustus haalbaar. Ondanks de oproep vanuit de kinderopvangorganisaties om de datum uit te stellen, heeft de minister vastgehouden aan de oorspronkelijke invoeringsdatum. Hij heeft echter wel gesteld dat er in het toezicht en handhaving op de urenuitbreiding rekening mee wordt gehouden wanneer een organisatie als gevolg van de Coronamaatregelen niet aan de urennorm kunnen voldoen.

Bijlage twee geeft het gebruik van het peuterprogramma in de kleine kernen weer over de periode september 2018 tot en met 2019. Dit laat zien dat peuters mét recht op subsidie in de kernen Casteren en Netersel in deze periode beperkt gebruik maakten van het peuterprogramma. Ten opzichte van het totaal aantal peuters dat woonachtig is in deze kernen, namen echter relatief veel peuters deel aan het programma. Dit gaat met name om de bezetting door peuters zonder recht op subsidie. Daarnaast is er momenteel een dalende trend zichtbaar in het gebruik van het peuterprogramma in zijn totaliteit. De eventuele gevolgen van de Coronacrisis voor de kinderopvang zijn tot slot nog niet bekend. Het is onduidelijk hoe de markt zich gaat ontwikkelen rondom de kinderopvang als conjunctuurgevoelige sector.

Rapport kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie Bladel

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten vullen hiervoor jaarlijks een digitale vragenlijst in. Op basis van deze vragenlijst over het jaar 2018 heeft de Inspectie besloten om een onderzoek uit te voeren in de gemeente Bladel. De resultaten zijn terug te lezen in bijlage drie. Samengevat blijkt uit dit onderzoek dat de gemeente Bladel de wettelijke taken vve voldoende uitvoert. De gemeente valt onder het reguliere toezicht vanuit de inspectie. De Inspectie geeft onder andere aan dat de gemeente duidelijk haar rol pakt als regievoerder bij het vernieuwen van beleid. Daarnaast zijn er nog een aantal verbetertips meegegeven, zoals het maken van concrete resultaatafspraken met vve-instellingen, het goed in beeld brengen van het non-bereik en de systematische evaluatie van het eigen vve-beleid. Deze tips zijn meegenomen in deze notitie.

Monitor vve gemeente Bladel

Over het kalenderjaar 2019 is door BCO Onderwijsadvies en -ondersteuning, een nulmeting voor- en vroegschoolse educatie gedaan in de gemeente Bladel. Het eerste concept is momenteel gereed en wordt ter bespreking voorgelegd aan de stuurgroep vve Bladel. Dit vormt de basis om ontwikkelpunten en resultaatafspraken te maken met onze vve-partners.

4. Voor- en vroegschoolse educatie gemeente Bladel

Dit hoofdstuk beschrijft de visie met betrekking tot vve. Deze visie is vertaald in een aantal doelstellingen die we in de planperiode 2020-2023 willen realiseren.

4.1 Visie en doelstelling

Visie: er zijn voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor alle kinderen in de gemeente Bladel, zodat zij een goede basis meekrijgen voor de basisschool en hun verdere schoolloopbaan.

Hoofddoel: peuters met een geconstateerde onderwijsachterstand of met een (verhoogd) risico daarop, worden op een effectieve wijze bereikt en ondersteund en zodoende beter voorbereid op de basisschool

Subdoelen:

- Zoveel mogelijk kinderen die het risico lopen om minder goed te presteren in het onderwijs, profiteren van voorschoolse educatie;
- Het bereik van (doelgroep)peuters wordt vergroot;
- Er is een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie voor (doelgroep)peuters in de gemeente Bladel;
- De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit;
- Ouderbetrokkenheid wordt vergroot;
- De gemeente voert goede regie op voor- en vroegschoolse educatie;
- Er is een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie.

Paragraaf 4.2 geeft per thema weer wat we er voor gaan doen om een subdoel te behalen. Het uitvoeringsprogramma is terug te lezen in bijlage 4.

4.2 Lokaal beleid

1. Doelgroepdefinitie en toeleiding

De gemeente bepaalt in samenwerking met betrokken partners de doelgroep voor voorschoolse educatie. Een kind in de leeftijd van 2 tot 4 jaar krijgt in de gemeente Bladel de indicatie doelgroepeuter op basis van één of meerdere van de volgende criteria:

1. Kinderen met (een risico op) een achterstand in de sociaal-emotionele ontwikkeling;
2. Kinderen met (een risico op) een achterstand in de spraak/taalontwikkeling;
3. Kinderen met (een risico op) een spraak/taalachterstand in de Nederlandse taal bij wie de thuistaal niet Nederlands is.

Het consultatiebureau zorgt naast de signalering ook voor de indicering en toeleiding van de doelgroepkinderen naar vve. De gemeente maakt hierover afspraken met het consultatiebureau. Daarnaast kan de kinderopvang achterstanden signaleren op basis van hun kindvolgsysteem. Bij een vermoeden van een (dreigende) achterstand wordt dit in gezamenlijkheid met het consultatiebureau opgepakt. Indien ouders een indicatie niet verzilveren maakt het consultatiebureau hiervan een melding in het dossier.

Doel	Zoveel mogelijk kinderen die het risico lopen om minder goed te presteren in het onderwijs, profiteren van voorschoolse educatie
Prestatie	De gemeente bepaalt met het veld wie tot de vve-doelgroep behoren en stelt deze definitie zo nodig bij

2. Bereik

De gemeente en partners zetten zich in om een zo groot mogelijk bereik van voorschoolse educatie te realiseren. Bij bereik maken we een onderscheid tussen aanbod (aantal gerealiseerde gesubsidieerde voorschoolse kindplaatsen) en het gerealiseerde bereik (aantal doelgroepkinderen dat daadwerkelijk gebruik maakt van een gesubsidieerde voorschoolse kindplaats). De Inspectie van het Onderwijs geeft in zijn rapport van 2020 aan dat de gemeente Bladel voldoende vve-kindplaatsen realiseert binnen de gemeente en deze voldoende verspreidt. De Inspectie vindt dat de gemeente voldoende kan aantonen dat het aanbod toereikend is.

Om structureel inzicht te krijgen in onder andere het bereik van vve nemen we daarnaast jaarlijks een monitor vve af. De meest recente gegevens laten zien dat van de peuters met een vve-indicatie in 2019 in totaal 81% werd geplaatst op een vve-locatie. Gemeenten zijn daarnaast ook verantwoordelijk voor peuters zonder vve-indicatie en zonder recht op kinderopvangtoeslag. Het definitieve onderzoeksrapport zal inzicht geven in het bereik van deze groep. Middels deze resultaten kunnen we gericht inzetten op toeleidingsactiviteiten van peuters naar het aanbod vve zodat zoveel mogelijk peuters worden bereikt.

Doel	Het bereik van (doelgroep)peuters wordt met ten minste 10% vergroot per 2023
Prestatie	Middels de jaarlijkse monitorgegevens zetten we gericht in op toeleidingsactiviteiten van peuters naar het aanbod vve

3. Aanbod kleine kernen

Bij het vaststellen van de keuzenota vve is door de raad de voorkeur uitgesproken om in alle kernen het aanbod voorschoolse educatie te behouden, die van goede kwaliteit is. Deze keuze is inhoudelijk ingestoken, met het oog op de toekomst van de kleine kernen. Hoewel het door het lage aantal kinderen in deze kernen een financieel ongunstige situatie is om het aanbod in de kleine kernen in stand te houden, is er ook aandacht voor de mogelijke kettingreactie die zou optreden wanneer dit aanbod verdwijnt. Ouders moeten dan uitwijken naar kinderopvang in de grotere kernen en kiezen mogelijk aansluitend voor de basisschool die gekoppeld is aan de kinderopvang. Dit zou een negatief effect kunnen hebben op de aanwas naar de basisscholen in de kleine kernen en vervolgens op de leefbaarheid van de kleine kernen. Uit de meest recente gegevens blijkt dat ten opzichte van het totaal aantal peuters dat woonachtig is in de kleine kernen, relatief veel peuters gebruik maken van het aanbod voorschoolse educatie. In absolute zin is het aantal deelnemers echter beperkt. Om de kwaliteit van het aanbod te garanderen maken we nadere afspraken met de aanbieder.

Doel	Er is een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie voor (doelgroep)peuters in de gemeente Bladel
Prestatie	Het aanbod van voorschoolse educatie die van goede kwaliteit is, wordt in alle kernen behouden

4. Kwaliteit aanbod

Voorzieningen met voorschoolse educatie moeten minimaal voldoen aan de eisen in het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Een gemeente mag kiezen voor hogere kwaliteitseisen. Het is daarbij van belang om stil te staan bij de kwaliteitseisen die je als gemeente koppelt aan de vergoeding voor voorschoolse educatie. Denk bijvoorbeeld aan opleidingskosten of kosten voor de inzet van een voorschoolse intern begeleider. Door verantwoording vanuit vve-instellingen aan de gemeente kan de kritische dialoog over de kwaliteit van vve worden gevoerd.

Doel	De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit
Prestatie	We ontwikkelen een kwaliteitskader voorschoolse educatie met daarin (aanvullende) kwaliteitseisen en resultaatafspraken

5. Ouderbeleid

Er zijn geen wettelijke verplichtingen als het gaat om gemeentelijk ouderbeleid^[6]. Het verschilt dan ook per gemeente in hoeverre hier op wordt ingezet. In de gemeente Bladel is er op onderdelen sprake van ouderbeleid. Zo informeert de jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau ouders over het doel van vve bij de toeleiding. Daarnaast is er een vaste intakeprocedure bij aanmelding op de voorschool met een intakeformulier en het gebruik van een overdrachtsformulier of een warme overdracht. Tot slot is de pilot 'vve thuis' vanaf september 2019 gestart, wat is gericht op het versterken van de eigen kracht van ouders met als doel dat de ontwikkeling en de leefomgeving van kinderen thuis een impuls krijgt.

Doel	Ouderbetrokkenheid wordt vergroot
Prestatie	De gemeente stimuleert ouders om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te ondernemen en organiseert kennisdelen en uitwisseling over ouderbetrokkenheid tussen uitvoerende partijen

6. Gemeentelijke regie

De gemeente is regievoerder of procesbegeleider en maakt voor de inhoudelijke inbreng gebruik van de deskundigheid van het werkveld^[6]. Gemeenten, schoolbesturen en kinderopvanginstellingen zijn bovendien verplicht om minimaal één keer per jaar gezamenlijk bestuurlijk overleg te voeren^[7]. Artikel 167 en 167a van WPO vormen hiervoor de wettelijk basis.

Op uitvoeringsniveau zijn deze professionals lokaal vertegenwoordigd in de stuurgroep vve Bladel. Deze stuurgroep adviseert het gemeentebestuur over het te voeren vve-beleid en ziet toe op de uitvoering ervan. Op bestuurlijk niveau zijn deze partijen betrokken middels het Lokale Educatieve Agenda (LEA)-overleg. Daarnaast is er twee keer per jaar overleg tussen de gemeente Bladel en de directie van het basisonderwijs waarin ook de thema's rondom onderwijsachterstandenbeleid worden behandeld.

Doel	De gemeente voert goede regie op voor- en vroegschoolse educatie
Prestatie	De gemeente formuleert helder vve-beleid met duidelijke ambities en doelen voor vve en borgt dit in een kwaliteitscyclus

7. Doorgaande lijn

Met een doorgaande lijn bedoelen we de ononderbroken ontwikkelingslijn van kinderen van 0 tot 12 jaar, waarbij het kind centraal staat. Gemeenten en de kinderopvang zijn verantwoordelijk voor de voorschoolse periode en het basisonderwijs voor de vroegschoolse periode. De doorgaande lijn wordt sterker als een kind doorstroomt tussen samenwerkende vve-partners binnen de gemeente Bladel en als professionals ontwikkelingsinformatie overdragen, goed samenwerken en hun handelen afstemmen.

Doel	Een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie
Prestatie	We gaan de dialoog aan met kinderopvang en basisonderwijs om de organisatie van de doorgaande lijn verder te versterken

5. Financieel kader

5.1 Geldstromen en budgetten

De gemeente ontvangt de middelen voor een groot deel vanuit het Rijk. Dit budget wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Deze paragraaf geeft waar mogelijk inzicht in de budgetten voor 2020 en verder.

	2020	2021	2022	2023
GOAB-budget (OCW)	€194.472	€0*	€0	€0
Asscher-middelen (SZW)	€152.524 **	€ 54.473	€ 54.473	€ 54.473
Gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma (Gemeente)	€ 78.000***	€ 78.000	€ 78.000	€ 78.000

* Is per saldo nul; de uitgaven zijn gelijk aan de inkomsten. Het budget wordt pas geraamd als we de beschikking ontvangen, **inclusief overheveling budget 2017, 2018 en 2019, *** exclusief doorberekening uitbreiding uren VE.

GOAB-budget

Gemeenten en scholen krijgen geld van de rijksoverheid voor het bestrijden van onderwijsachterstanden^[8]. De specifieke uitkering is bedoeld om onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal te voorkomen en te bestrijden, segregatie te voorkomen en integratie te bevorderen.

Het beschikbare budget werd voorheen verdeeld volgens de 'gewichtenregeling', gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders. Met ingang van 2019 is een nieuwe regeling voor gemeenten ingegaan waarbij rekening wordt gehouden met meer kenmerken van de omgeving van het kind⁴.

Gemeenten die een toename van middelen kennen, zoals de gemeente Bladel, hebben te maken met een opbouwperiode. Omdat de verdelingsfactor daarnaast naar verwachting elk jaar opnieuw wordt vastgesteld kan dit zorgen voor een schommeling in de specifieke uitkering. Mocht dit leiden tot negatieve verschillen voor de gemeente zal in overleg met uw gemeenteraad worden bepaald welke mogelijkheden er zijn.

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters ('Asscher-middelen')

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt ("een aanbod voor alle peuters")^[4]. Het is de bedoeling dat in 2021 alle peuters een financieel toegankelijk aanbod van kinderopvang krijgen binnen de gemeente. Gemeenten ontvangen hiervoor middelen vanuit het Ministerie van SZW, ook wel de 'Asscher-middelen' genoemd. Over deze middelen hoeft door de gemeente geen jaarlijkse financiële verantwoording afgelegd te worden richting het Rijk. Wel is er sprake tussentijdse monitoring van de resultaten.

Gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma

Vanaf 2018 is in de gemeente Bladel het peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang geharmoniseerd. Dat betekent dat het peuterprogramma binnen de kinderopvang wordt aangeboden. De gemeente heeft hiervoor afspraken gemaakt met kinderopvangorganisatie Nummereen. Als gevolg van de harmonisatie kan een deel van de gebruikers van het peuterspeelzaalwerk sinds 2018 aankloppen bij de belastingdienst. De gemeentelijke subsidie wordt uitsluitend aangewend voor kinderen waarvan één of beide ouders niet werken, studeren of re-integreren. De kosten voor deze reguliere gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma, voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangopslag, worden jaarlijks geraamd via het subsidiejaarprogramma WMOZ (Welzijn, Maatschappelijke

⁴ Dit betreft (1) het opleidingsniveau van beide ouders, (2) het herkomstland van de moeder, (3) de verblijfsduur van de moeder in Nederland, (4) het gemiddelde opleidingsniveau van alle moeders op de school en (5) of de ouders in de schuldsanering zitten.

Ondersteuning en Zorg). Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor de doelgroepkinderen. Hiervoor wordt het GOAB-budget aangewend.

5.2 Bestedingsplan

Deze paragraaf geeft inzicht in de besteding van de middelen. Omdat de specifieke uitkering van het Rijk zoals genoemd jaarlijks kan schommelen, gaan we in dit plan uit van een minimale besteding. Op basis van onder andere de jaarlijkse monitorgegevens en het te ontwikkelen kwaliteitskader kunnen we deze ambities binnen het bestaande beleid bijstellen.

Besteding GOAB-budget

Aanbod van voorschoolse educatie voor doelgroepkinderen in alle kernen

Het GOAB-budget wordt eerst benut voor de voorschoolse educatie voor doelgroepkinderen. Jaarlijks gaat dit om gemiddeld € 38.000. Dit bedrag is exclusief de urenuitbreiding van 11 naar 16 uur (toename van 45%) per januari 2021.

Ouderbeleid

De kosten voor vve-thuis bedragen jaarlijks ongeveer € 5.300.

Monitor vve

Voor de uitvoering van de monitor vve is een jaarlijkse bijdrage van € 5.000,- gereserveerd.

Doorgaande lijn

Ongeveer om de twee jaar wordt een scholingsbijeenkomst vve georganiseerd voor de pedagogisch medewerkers van de kinderopvangorganisaties en de IB-ers van het basisonderwijs. Hiervoor is een bedrag van € 500,- gereserveerd.

Kwaliteitskader

Voor de ontwikkeling van een kwaliteitskader voorschoolse educatie met daarin (aanvullende) kwaliteitseisen en resultaatafspraken is een bedrag van € 3.000,- gereserveerd. Dit is exclusief een bijdrage die de gemeente koppelt aan de realisatie van deze kwaliteitseisen.

Aanvullende (toeleidings)activiteiten

- Abonnementskosten bibliotheek voor de voorschoolse voorzieningen van in totaal circa €800,- per jaar.
- Organisatie diverse activiteiten om peuters toe te leiden naar het aanbod vve, gebaseerd op de jaarlijkse cijfers uit de monitor. Hiervoor is een bedrag van € 5.000,- gereserveerd.
- Ontwerp- en drukkosten flyers peuterprogramma van circa € 500,-

Besteding Asscher-middelen en gesubsidieerde peuterplaatsen

De ontvangen middelen zijn tot op heden gereserveerd. Tot en met het jaar 2019 bedroegen deze € 98.051. In de meerjarenbegroting 2020-2023 is voorts rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage van € 54.473. De gemeente Bladel doet tot nu toe nog geen beroep op deze middelen. Vanwege de urenuitbreiding van voorschoolse educatie zullen de Asscher-middelen naar verwachting vanaf 2021 wel aangewend worden. Dit met name om ook de peuters *zonder* vve-indicatie het uitgebreide vve-aanbod te kunnen bieden. In 2019 ging dit om een bedrag van € 83.665 bij een aanbod van 5,5 uur. Dit bedrag is exclusief de urenuitbreiding van 5,5 naar 8 uur (toename van 45%) per januari 2021.

6. Monitoring

6.1 Evalueren, verbeteren en borgen kwaliteit

Het gemeentelijk beleid voor- en voerschoolse educatie wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig verbeterd. Dit gebeurt onder andere middels de overleggen die de gemeente voert met betrokken partijen zowel op uitvoeringsniveau als op bestuurlijk niveau. De monitor vve Bladel geeft daarnaast ook informatie om eventueel bij te kunnen sturen. Dit wordt vastgelegd in een jaarlijkse rapportage.

Literatuur

1. Onderwijsinspectie (2019). Voor- en vroegschoolse educatie. Geraadpleegd van <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/wat-is-voor-en-vroegschoolse-educatie>
2. NJi (2019). Wet OKE. Geraadpleegd van <https://www.nji.nl/Wet-OKE>
3. Brouwers, D. (2013). De rol van het consultatiebureau bij Voor- en Vroegschoolse Educatie.
4. Rijksoverheid (2016). Bestuurlijke afspraken: een aanbod voor alle peuters. Geraadpleegd van: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/05/27/bijlage-bestuurlijke-afspraken-een-aanbod-voor-alle-peuters>
5. GOAB (2019). Ouderbetrokkenheid, wet en regelgeving. Geraadpleegd van <https://goab.eu/ouderbetrokkenheid-wetgeving>
6. NJi (2019). Tips voor gemeenten om kwaliteit VVE te versterken. Geraadpleegd van <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Tips-voor-gemeenten-om-kwaliteit-vve-te-versterken>
7. De Lokale Educatieve Agenda (2019). Verplicht overleg. Geraadpleegd van https://www.delokaleeducatieveagenda.nl/bookshow.pl?`Verplicht`_overleg
8. NJi (2019). Voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Financiering. Geraadpleegd van [https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Voor-en-vroegschoolse-educatie-\(vve\)/Financiering](https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Voor-en-vroegschoolse-educatie-(vve)/Financiering)

Bijlagen

Bijlage 1 overzicht wettelijke verplichtingen per partij

Lokaal gelden de volgende verplichtingen voor gemeente, basisscholen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg op grond van wet- en regelgeving:

- Gemeenten: zijn op grond van de WPO verantwoordelijk om kwalitatief goed voorschools aanbod te realiseren voor alle kinderen met een risico op een taalachterstand in een gemeente. Gemeenten moeten zorgdragen voor voldoende voorzieningen in aantal en spreiding waar doelgroepkinderen deel kunnen nemen aan voorschoolse educatie (art. 166, lid 1 WPO). Gemeenten zijn bovendien verantwoordelijk voor vve-coördinatie op lokaal niveau (art. 167 WPO) en voor het toezicht op de kwaliteit van kinderopvang en de handhaving van overtredingen op het gebied van deze kwaliteit. Los van het OAB-beleid moet de gemeente zich tot slot inspannen voor een financieel toegankelijk aanbod en een maximaal bereik van alle peuters⁵.
- Basisscholen: het onderwijs moet zodanig worden ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal, waarin ook door middel van vroegschoolse educatie kan worden voorzien (artikel 8, lid 11 WPO).
- Kinderopvang: kinderopvanglocaties moeten voldoen aan de Wet kinderopvang (WKO) en de kwaliteitseisen uit het landelijke Besluit kwaliteit kinderopvang. Op voorschoolse locaties met een vve-aanbod is ook het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie van toepassing.
- Jeugdgezondheidszorg (JGZ): de JGZ heeft de wettelijke taak om het volgen en signaleren van jeugdigen op een systematische wijze (Besluit Publieke Gezondheid). Omdat de JGZ bijna alle kinderen ziet, zijn zij een belangrijke samenwerkingspartner op het gebied van signaleren en toeleiden naar voorschoolse voorzieningen. Hierover heeft de gemeente Bladel aparte afspraken gemaakt met de JGZ 0-4 jaar.

Verder gelden de volgende verplichtingen vanuit de WPO voor de partijen gezamenlijk:

- Afspraken vve
Met het oog op een zo groot mogelijke deelname aantal kinderen aan VE (art. 167, lid 1a), voeren gemeenten (B&W) tenminste jaarlijks overleg over en dragen zorg voor het maken van afspraken met kinderopvang en scholen over:
 - Vaststellen doelgroep voorschoolse educatie;
 - Wijze van toeleiden naar voor- en vroegschoolse educatie;
 - De organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie.Gemeenten (B&W) voeren daarnaast tenminste jaarlijks overleg met scholen over onderwijsachterstandenbeleid (art. 167a WPO) en dragen zorg voor het maken van afspraken met scholen over de resultaten van vroegschoolse educatie (art 167, lid 1b WPO).

Bovenstaande afspraken hebben zoveel mogelijk het karakter van meetbare doelen en dienen ook daadwerkelijk gemeten te worden. Alle partijen werken mee aan de totstandkoming van de afspraken.

⁵ Het rijk en de VNG hebben bestuurlijke afspraken gemaakt om te bereiken dat alle peuters gebruik maken van een voorschoolse voorziening. Het ministerie van SW stelt jaarlijks een bedrag beschikbaar via een decentralisatie-uitkering aan de gemeente. De zogenaamde Asschermiddelen.

Bijlage 2 Bezetting peuterprogramma kleine kernen

Bezetting door peuters met recht op subsidie

Van het totaal aantal peuters in de gemeente Bladel wat op 1 september 2019 gebruik maakt van het peuterprogramma, wordt 40% door de gemeente gesubsidieerd. Op 1 september 2018 is dit in totaal 36%. In de periode van september 2018 tot en met september 2019 maakte slechts twee peuters met recht op subsidie gebruik van het aanbod in de kern Netersel. Op de locatie in de kern Casteren zaten in die periode geen peuters met recht op subsidie, in Hoogeloon ging het om vier peuters. Tot slot is er een dalende trend zichtbaar in het gebruik van het peuterprogramma in zijn totaliteit. In maart 2018 maakten in totaal 125 peuters gebruik van het aanbod in de gemeente Bladel ten opzichte van 103 peuters in 2019.

Op basis van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat er beperkt gebruik wordt gemaakt van het peuterprogramma in de kernen Casteren en Netersel door peuters mét recht op subsidie. Hiervoor zijn verschillende redenen te noemen zoals de beperkte openingstijden en het kleinere aantal kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar in deze kernen. Dit geeft echter geen totaalbeeld van de bezetting in de kleine kernen. Hieronder wordt daarom een toelichting gegeven op de bezetting door peuters zónder recht op subsidie.

Bezetting door peuters zonder recht op subsidie

Van de groep peuters zónder recht op gemeentelijke subsidie gingen zowel op 1 september 2018 als op 1 september 2019 in totaal zeven kinderen naar een locatie in Casteren. Dit gaat om 39% van het totaal aantal peuters tussen de 2 en 4 jaar in die kern op 1 september 2019 en 37% op 1 september 2018. In de kern Netersel waren dit twaalf peuters in september 2018 en tien in september 2019. Dit is 43% van het totaal aantal peuters tussen de 2 en 4 jaar in de kern Netersel op 1 september 2018 en 36% op 1 september 2019.

Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden dat van het totaal aantal peuters uit de kernen Casteren en Netersel *relatief* veel peuters gebruik maken van het aanbod in deze kernen op 1 september 2018 en 2019. Dit gaat dus met name om bezetting van peuters zonder recht op subsidie.

Bijlage 3 Rapport kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie Bladel

Dit rapport is in te zien via de volgende link:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie/documenten/rapporten/2020/04/02/vve-rapport-bladel>

Bijlage 4 Uitvoeringsprogramma

Onderwerp	Doel	Prestaties	Acties
Doelgroepdefinitie en toeleiding	Zoveel mogelijk kinderen die het risico lopen om minder goed te presteren in het onderwijs, profiteren van voorschoolse educatie	De gemeente bepaalt met het veld wie tot de vve-doelgroep behoort en stelt deze definitie zo nodig bij	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg voeren met kinderopvang, het consultatiebureau en het basisonderwijs over de doelgroepdefinitie • Communiceren doelgroepdefinitie met het veld • De gemeente maakt concrete toeleidingsafspraken met het consultatiebureau
Bereik	Het bereik van (doelgroep)peuters wordt met ten minste 10% vergroot per 2023	Middels de jaarlijkse monitorgegevens zetten we gericht in op toeleidingsactiviteiten van peuters naar het aanbod vve	<ul style="list-style-type: none"> • Afnemen jaarlijkse vve-monitor • Organiseren toeleidingsactiviteiten van peuters naar het aanbod vve, gebaseerd op de jaarlijkse cijfers uit de monitor
Aanbod kleine kernen	Er is een voldoende en dekkend aanbod van voorschoolse educatie voor (doelgroep) peuters in de gemeente Bladel	Het aanbod van voorschoolse educatie die van goede kwaliteit is, wordt in alle kernen behouden	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente maakt contractafspraken met de aanbieder voorschoolse educatie
Kwaliteit aanbod	De voorschoolse educatie is van goede kwaliteit	We ontwikkelen een kwaliteitskader voorschoolse educatie met daarin (aanvullende) kwaliteitseisen en resultaatafspraken	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente maakt concrete afspraken met de vve-instellingen over de wijze waarop ze hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen • De gemeente heeft afspraken vastgelegd over het gebruik van een vve-programma dat voldoet aan artikel 5 van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Dat geldt ook voor het gebruik van een observatiesysteem voor het volgen van de brede ontwikkeling van peuters • De gemeente geeft de GGD jaarlijks de opdracht alle voorscholen, die vve aanbieden, te beoordelen op de basisvoorwaarden vve
Ouderbeleid	Ouderbetrokkenheid wordt vergroot	De gemeente stimuleert ouders om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te ondernemen en organiseert kennisdelen en uitwisseling over ouderbetrokkenheid tussen uitvoerende partijen	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg voeren met en continueren van afspraken tussen betrokken partners over het thema ouderbetrokkenheid op uitvoeringsniveau • Subsidiëren van de pilot vve-thuis
Gemeentelijke regie	De gemeente voert goede regie op voor- en vroegschoolse educatie	De gemeente formuleert helder vve-beleid met duidelijke ambities en doelen voor vve en borgt dit in een kwaliteitscyclus	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van overleg tussen het basisonderwijs, kinderopvangorganisaties en het consultatiebureau over thema's met betrekking tot vve op bestuurlijk- en uitvoeringsniveau • Maken en monitoren van concrete resultaatafspraken met vve-instellingen

			<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks monitoren van vve op gemeentelijk niveau en vastleggen in een rapportage • Systematisch evalueren, verbeteren en borgen van gemeentelijk vve-beleid in een kwaliteitscyclus • Communiceren van de bestaande zorgstructuur voor peuters met het veld, zodat peuters die daarvoor in aanmerking komen, op tijd de hulp krijgen die ze nodig hebben
Doorgaande lijn	Er is sprake van een soepele doorgaande lijn van voor- naar vroegschoolse educatie	We gaan de dialoog aan met kinderopvang en basisonderwijs om de organisatie van de doorgaande lijn verder te versterken	<ul style="list-style-type: none"> • Voortzetten (en eventueel actualiseren) van adequate afspraken tussen de aanbieder van voorschoolse educatie en het onderwijs over onder andere de (warme) overdracht van kinderen, de pedagogische aanpak en ouderbetrokkenheid • Basisonderwijs en kinderopvang stimuleren om hetzelfde kind-/leerlingvolgsysteem te gebruiken om de ontwikkeling van kinderen planmatig te volgen en registreren • Structurele afstemming organiseren tussen kinderopvang en basisscholen • Organiseren themabijeenkomst met en voor belangrijke partners zoals het consultatiebureau, kinderopvangorganisaties en basisonderwijs (ten minste om de twee jaar) • Continueren overleg stuurgroep vve Bladel bestaande uit een vertegenwoordiger vanuit het primair onderwijs, van alle kinderopvangorganisaties in de gemeente Bladel (dus ook zonder vve -aanbod), het consultatiebureau en de gemeente • Betrokken partijen informeren over relevante ontwikkelingen op het gebied van VVE middels een nieuwsbrief